

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

**TÜRKİYE’DE KONTRBAS KONUSUNDA YAZILMIŞ
LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA**

Hawkar Mohammed QADER

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2017

TÜRKİYE'DE KONTRBAS KONUSUNDA YAZILMIŞ
LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Hawkar Mohammed QADER

Danışman

Yrd. Doç. Dr. A.Semih BİREL

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2017

KABUL VE ONAY

Hawkar Mohammed QADER tarafından hazırlanan Türkiye’de Kontrbas Konusunda Yazılmış Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Çalışma, 29.06.2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Koray ÇELENK (Başkan)

Yrd. Doç. Dr. A.Semih BİREL (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Y. Barış UZUN

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Fuat TANHAN

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Yüzüncü Yıl Üniversitesi yerleşkesinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun... Yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

29.06.2017

Hawkar Mohammed QADER

TEŞEKKÜR

Araştırma sürecim içerisinde, verilerin analizinde ve yorumlanmasında büyük katkı sağlayan ve çalışmanın her aşamasında bilgi birikimiyle ve danışmanlığıyla katkılarını esirgemeyen yüksek lisans tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. A.Semih BİREL'e, bana her zaman destek olan Öğr. Gör. Halit YABALAK'a, bilgi ve görüşleriyle tezimde emeği olan Yrd. Doç. Dr. Koray ÇELENK ve Yrd. Doç.Dr. Y.Barış UZUN' a, destekleriyle beni hiç yalnız bırakmayan başta ağabeyim Dzhwar QADİR olmak üzere aileme teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

QADER, Hawkar Mohammed. *Türkiye’de Kontrbas konusunda Yazılmış Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Çalışma*, Yüksek Lisans Tezi, Van, 2017.

Bu çalışmada, YÖK müfredatında yer alan bireysel çalgı (kontrbas) eğitimi üzerine lisansüstü programlarında yazılmış tezler incelenmiştir. Yazılmış olan bu tezler doğrultusunda kontrbas çalgısı üzerine hangi yıllarda ve hangi lisansüstü program düzeyinde kaç adet tez yazıldığı saptanmaya çalışılarak, konu içerikleri doğrultusunda gruplandırılmıştır.

Yapılan çalışmada, Türkiye’de lisansüstü programlarında yazılmış kontrbas konusunda toplam 25 adet lisansüstü tezi incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda tezlerin 23’ünün yüksek lisans tezi 2’sinin sanatta yeterlilik tezi 1’inde doktora tezi olduğu tespit edilmiştir. Yıllara göre tez dağılımları yapıldığında, 2003, 2007 ve 2016 yılları hariç 2002 yılından 2017 yılına kadar her yıl kontrbas konusunda lisansüstü tezi yazıldığı tespit edilmiştir. İncelenen lisansüstü tezlerin konulara göre dağılımında, Tarihsel Gelişim başlığında 5 adet, Eser-Etüt-Metod Analizi başlığında 8 adet, Kontrbas Eğitimi başlığında 9 adet, Biyografi başlığında ise 3 adet tez yazılmış olduğu görülmüştür. Enstitü dağılımına göre ise 3 adet tez Eğitim Bilimleri Enstitüsünde, 1 adet tez Güzel Sanatlar Enstitüsünde diğer tezler ise Sosyal Bilimler Enstitüsünde yazılmıştır.

Araştırma sonucunda, 16. yüzyıldan bu yana solo, orkestra ve eğitim çalgısı olarak kullanılan kontrbas üzerine yeterli sayıda tez çalışmasının yapılmadığı düşünülmektedir. Yapılan tezlerin konu içeriklerine bakıldığında kontrbas eğitimi üzerine az sayıda tez yazıldığı görülmektedir. Bu çalışmanın araştırmacılara literatür tarama konusunda önemli katkı sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Sözcükler

Kontrbas, kontrbas eğitimi, lisansüstü tezler

ABSTRACT

QADER, Hawkar Mohammed. A Study on the Theses on the Contrabass in Turkey, M.Sc. Thesis, Van, 2017.

In this study, theses written in post graduate programs on individual instrument (contrabass) education in HEC curriculum are examined. In the direction of these theses written, in which years and at what level of the graduate program, how many theses are written is tried to be grouped according to the contents of the subject.

A total of 25 master's thesis on the contrabass in the post-graduate programs in Turkey were examined. As a result of the examination, it was determined that 23 of the theses were master thesis, 2 of art competence thesis and 1 of doctoral thesis. When thesis distributions were made according to years, except for 2003, 2007 and 2016, it was determined that every year from 2002 to 2017, a master's thesis was written on the contrabass. In the distribution of the undergraduate theses examined, it is seen that there are 5 theses in the title of Historical Development, 8 in the title of Work-Study-Method Analysis, 9 in the title of Contrabass Education, and 3 in the title of Biography. According to the distribution of the institute, 3 theses are written in Institute of Educational Sciences, 2 theses are written in Institute of Fine Arts and 20 other theses are written in Institute of Social Sciences.

Key Words

Contrabass, contrabass education, postgraduate theses

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR DİZİNİ	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
RESİMLER DİZİNİ	x
GRAFİKLER DİZİNİ	xi
1. BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Çalgı Eğitimi	2
1.2. Kontrbas	3
1.2.1. Kontrbasın Tarihsel Gelişimi	5
1.2.2. Kontrbas Alman ve Fransız Yay Ekolü	5
1.2.2.1. <i>Alman Yay Ekolü</i>	6
1.2.2.2. <i>Fransız Yay Ekolü</i>	7
1.2.2. Türkiye’de Kontrbas Eğitimi	8
1.3. İlgili Araştırmalar	9
1.4. Problem Durumu	10
1.5. Araştırmanın Amacı	10
1.6. Araştırmanın Önemi	10
1.7. Sınırlılıklar	11
2. BÖLÜM: YÖNTEM	12
2.1. Araştırmanın Modeli	12
2.2. Araştırmanın Evren Ve Örneklemi	12
2.3. Verilerin Toplanması	13
2.4. Verilerin Analizi	13
3. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR	14
3.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular Ve Yorumlar	14
3.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular Ve Yorumlar	17

3.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular Ve Yorumlar.....	21
4.BÖLÜM: SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	24
4.1. Sonuçlar	24
4.1.1. Birinci Alt Probleme Ait Sonuçlar.....	24
4.1.2. İkinci Alt Probleme Ait Sonuçlar	24
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Sonuçlar	25
4.2. Öneriler	26
KAYNAKÇA	27
EKLER.....	29

KISALTMALAR DİZİNİ

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu
f: Frekans

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Türkiye’de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Yıllara ve Türlerine Göre Dağılımı	15
Tablo 2. Türkiye’de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımını Gösteren Yüzde Frekans Tablosu	16
Tablo 3. Türkiye’de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere ve Enstitülere Göre Dağılımı	18
Tablo 4. Türkiye’de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Enstitülere ve Üniversitelere Göre Yüzde ve Frekans Tablosu	20
Tablo 5. Türkiye’de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Gruplandırılması	21

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1.Kontrbasın Bölümleri	4
Resim 2.Kontrbas Yay Ekolleri	6
Resim 3.Dragonett'nini Yay Tutuşu.....	7
Resim 4.Alman Arşesi (Yayı).....	7
Resim 5.Alman Yay Tutuş Şekli	7
Resim 6.Fransız Arşesi ve Tutuş Şekli	8

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Yıllara ve Türlerine Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımına İlişkin Grafik Tablosu.....	14
Grafik 2. Türkiye'de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Üniversitelere ve Enstitülere Göre Dağılımları.....	17
Grafik 3. Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Dağılım Grafiği	21

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Lisans eğitimini tamamlamış bireyler, istemeleri halinde ve ilgili üniversitelerin lisansüstü eğitimi koşullarını yerine getirmeleri doğrultusunda lisansüstü eğitimi yapmaya hak kazanırlar. Lisansüstü eğitime başvuru koşulları, her üniversitenin bünyesinde bulunan enstitülerin yönetmeliklerinde belirtilmektedir. Lisansüstü eğitimi, Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) başkanlığınca açıklandığı üzere; yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik programlarını kapsamaktadır.

MADDE 4 – (1) Yüksek lisans programı, tezli ve tezsiz olmak üzere iki şekilde yürütülebilir. Bu programların hangi enstitü anabilim/anasanat dallarında ve nasıl yürütüleceği ile yükseköğretim kurumlarının yetkisinde olan tezli ve tezsiz yüksek lisans programları arasında geçişe izin hususları senatolar tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir (web:YÖK lisansüstü eğitim öğretim yönetmeliği).

Tezli yüksek lisans programının genel olarak ders ve tez olmak üzere iki aşamadan oluştuğunu söyleyebiliriz. Ders dönemi ve kredileri, YÖK lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliğinde de belirtildiği üzere ilgili yükseköğretim kurumunca belirlenir. Ders döneminde kredisini tamamlayan öğrenciler, seminer ve tez önerisini enstitüye teslim ettikten sonra tez yazma aşamasına geçmiş olurlar. Özel yetenek gerektiren bölüm, fakülte ve konservatuarlarda da bazen değişkenlik gösterebilmekle beraber genel olarak durum böyledir.

Gerek, YÖK lisansüstü eğitim öğretim yönetmeliği, gerekse üniversitelerin lisansüstü eğitimi tanımlamalarına dayanarak lisansüstü eğitimin, lisans eğitimine göre daha bilimsel ve daha akademik olduğu söylenebilir. Tezli yüksek lisans programları ile ortaya çıkan yeni bilimsel raporlar ise eğitimin gelişmesine yönelik katkılar sağlamakta, araştırmacıları yeni alanlara yöneltmektedir. Bu bağlamda, müzik eğitiminin önemli bir boyutu olan çalgı eğitimi kontrbas alanında Türkiye’de yazılmış tüm lisansüstü tezlerin durumunu saptamaya çalışmak büyük önem arz etmektedir.

1.1. Çalgı Eğitimi

Müzik eğitiminin temel boyutlarından biri olan çalgı eğitimi, çeşitli kaynaklarda farklı tanımları yapıldığı üzere, devinimsel hareketlerin araç (çalgı) vasıtasıyla karşı tarafa (dinleyiciye) iletilmesi olarak tanımlanabilir. Her ne olursa olsun icra edilen müzikte bir amaç olduğu söylenebilir. Şöyle ki; ilk çağlarda iletişim aracı olarak kullanılan ses/gürültü/müzik, günümüzde de iletişim aracı olarak kullanılabildiği gibi, aynı zamanda kendi duygularını/fikirlerini ifade etmek isteyen bir solistin tuşlarına dokunduğu bir piyano, tuşesine dokunduğu bir keman ya da gitar vb. çalgılarla gerçekleşebilmektedir. Çalgı eğitimi iyi kavramak için ise eğitimin alt boyutlarından biri olan ve müzik eğitimi de içerisinde barındıran sanat eğitimi genel olarak tanımlamak faydalı olacaktır. Bu doğrultuda sanat eğitimi için şu tanımlara yer verilmiştir;

“Sanat eğitimi, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik kaygı, düşünce ve görüşlerinin geliştirilmesini yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılmasını, sanatsal değerlere hoşgörü ile yaklaşma çabasını ele alır” (Artut, 2002:98).

“Yalın ve özlü anlamıyla *sanat eğitimi*, “bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma” ya da “bireyin sanatsal davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma” sürecidir” (Uçan, 1996:124).

Tanımlarda, sanat eğitiminde bireyin kendisinde yapıcı değişiklikler oluşturma sürecinden ve çabasından bahsedilmektedir. Bu sürece ve çabaya ise çalgı eğitiminin önemli katkı sağladığı söylenebilir. Bu durumu, çalgı eğitimi için yer verilen şu tanımlar ifade edebilmektedir.

(...) Çalgı eğitimi; sanat (müzik) eğitiminin boyutlarından biridir ve kişinin belli amaçlar doğrultusunda, belli teknikler ve yöntemler kullanarak çalgıdan ses üretmesini ve çalgıyı çalma becerisini geliştirecek bir takım becerileri sistematik olarak kazanmasını amaçlar. Çalgıyı çalma becerisini kazandıracak teknik yöntemlerin uygulanmasının yanı sıra, çalgı eğitiminin önemli bir boyutu da müzisyen yetiştirmeye odaklı olduğu için müziği doğru olarak dinleme ve yorumlama becerisini de kazandırmaktır... (Akkor, 2009:13).

Uygulama boyutuyla mesleki müzik eğitiminin temel yapı taşlarından biri olan mesleki çalgı eğitimi, bireyin daha önce kendinde var olan, bilinçli ya da bilinç

dışı kullandığı becerilerini, müzik eğitimi yoluyla bireye mesleki olarak kazandırma aşaması olarak tanımlanabilir. Müziksel yolla bireye kazandırılan bu becerilerin, mesleki müzik eğitiminin her alanında ve her aşamasında kullanılabilmesi gereklidir...(Birel, 2014:15).

“Çalgı eğitimi, karmaşık ve güç birçok teknik ve müzikal becerinin öğrenilmesi ve davranış biçimine dönüştürülmesi gereken bir eğitim süreci olması nedeniyle sorunlarını da beraberinde getirmektedir” (Çilden, 2006: 542). Ancak öğrenciler, bir yol gösterici (öğretmen) yardımı ve kişiye uygun çalgı eğitimi yöntemiyle içinde buldukları bu karmaşık ve güç süreçten kolayca çıkabilmektedirler. Örneğin; perdesiz çalgı çalan öğrencilerin çalgılarında iyi olmaları müzik kulaklarının neredeyse mükemmel olmasına bağlıdır. Aynı zamanda her çalgı için çalgıya uygun bir fiziğe sahip olmanın, öğrencinin kolayca ilerlemesine yardımcı olabileceği söylenebilir. Kontrbas çalgısı için uzun boylu olmanın ve çalgının telleri kalın olduğundan parmak yapısının da etli bir yapıya sahip olmasının olumlu etki sağlayabileceği düşünülebilir. Bu çalışmada tezin de konusunu oluşturduğundan, yaylı çalgılar ailesinden olan kontrbas çalgısı hakkında bilgi verilmiştir.

1.2.Kontrbas

Kontrbas kelimesi, Türk Dil Kurumu sözlüğünde “keman türünden, en kalın sesli yaylı saz” olarak tanımlanmıştır (web: kontrbas).

Fransızca “Contrebasse”, Almanca “Kontrabas”, İtalyanca “Contrabasso”, İspanyolca “Contrabajo”, İngilizce “Double Bass” şeklinde adlandırılmaktadır. Türkiye’ye gelen ilk kontrbas eğitimcilerinin Alman olduğu göz önüne alındığında, Türkçe’de kullanılan “kontrbas” kelimesinin Almanca’dan gelmiş olduğu düşünülebilir (Kömürcü, 2004: 9).

Kontrbas, ifade edildiği üzere yaylı çalgı ailesinin en kalın sesli enstrümanıdır. Diğer yaylı çalgılarda olduğu üzere, genel olarak dört telli olmakla birlikte, bazen değişkenlik gösterebilmektedir. Günümüzde beş telli kontrbaslar da mevcuttur.

Yapım aşamalarında pek çok yaylı saz örnek alınan kontrbas günümüzde gamba, keman ve busetto olmak üzere üç farklı formda üretilmektedir. Dört telli kontrbasların akort sistemi; “mi-la-re-sol” dür. Beş telli kontrbaslar için “mi” telinin önüne kalın bir tel daha eklenip akordu “si” ya da “do” olarak yapılır (Agoşyan, 2005: 12)

Resim 1. Kontrbasın Bölümleri

(Agoşyan, 2005:11)

Kontrbas farklı boyutlarda üretilmesine rağmen, orkestralarda 4/4 kontrbaslar yerine 4/3 boy kontrbaslar daha çok tercih edilmektedir. 4/3 boyutundaki kontrbas ölçüleri yaklaşık olarak şöyledir:

- Enstrümanın tam uzunluğu 188-190 cm.
- Gövde uzunluğu: 111- 112 cm.
- Klavye uzunluğu: 43- 45 cm.
- Yan kenar kalınlıkları:18- 20 cm.
- Köprü yüksekliği: 15- 16 cm.
- Tel uzunluğu: 107- 110 cm.
- Arse boyu: 66- 68 cm (Yazıcıoğlu, 2006: 17)

1.2.1. Kontrbasın Tarihsel Gelişimi

Kontrbas, yaylı çalgılar ailesinin en büyük boyutlu ve en pes seslere sahip üyesi olarak tanımlanabilir.

Müzik tarihinde Kontrbasın ilk kullanımı, 16.yüzyılda keman ailesine kadar uzanır. İlk kez çağdaş kontrbas formuna en yakın enstrümanı, “ *bas keman* “ adıyla, aynı zamanda günümüzdeki formuyla ilk kemani da yapmış olan Gasparo da Salo yapmıştır. Daha sonraları diğer ustalar bu tip enstrümanları yaygın olarak üretmeye başlamıştır... On yedinci yüzyılın sonlarına doğru ünlü enstrüman yapımcısı “Nicolò Amati” nin kuzenleri olan “Antonio ve Girolamo Amati” nin, Cremona” da bulunan atölyesinde yaptıkları çalışmalarda kontrbas özgün kimliğine kavuşmaya başlamıştır. Bu süreçte enstrüman yapımcıları kontrbasın gücünü, sesini ve hacmini arttırmak için enstrümana 5 ince tel yerine 3 kalın tel takmayı uygun bulmuştur. 20. yüzyılın başlarına kadar, yaylı ailesinin tipik 5 veya 6 telli ya da keman ailesinin 4 telli enstrümanlarının aksine, kontrbasta sadece 3 tel kullanılması uygun görülmüştür (Dökmeci, 2012: 3-7).

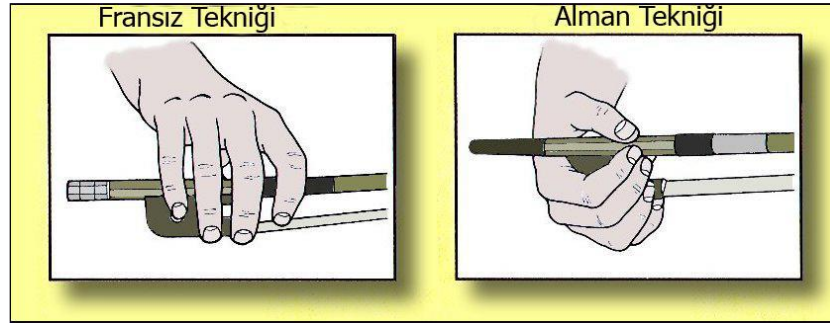
1920'lere kadar 3 telli kontrbaslar kullanılmış ancak bu tarihlerde yazılmış olan partiyonları çalmak için kontrbasın ses aralığı yetmeyince dördüncü tel eklenmiştir (Kömürcü, 2004: 10)

İlk zamanlarda özellikle orkestra çalgısı olarak kullanılan kontrbas, 18. Yüzyılın ikinci yarısında kontrbas için üretilen solo eserlerle ön plana çıkmıştır (Atalay, 2010: 20). Yeni müzikal ve teknik ihtiyaçlar doğrultusunda, kontrbas çalgısı da diğer yaylı çalgılar gibi, çalış tekniği ve ses kalitesi bakımından değişime uğramıştır (Atalay, 2002: 2).

(...)Kronolojik olarak, kontrbasın İtalyan orkestralarına aynı dönemde geldiğini iddia edilen teoriyle örtüşmektedir. Modern kontrbas 17. Yüzyılın büyük kısmında kabul görmemiştir. Bu dönemde tüm eski çalgılar modern kullanıma şiddetli biçimde adapte edilmiştir. Hayatta kalan tüm çalgılar, kontrbasta olduğu gibi, yüzyıllar içinde yeniden yapılmış veya modifiye edilmiş olduğu için, fiziki kanıtlar günümüze ulaşmamıştır....(Gezen, 2011: 12)

1.2.2. Kontrbas Alman ve Fransız Yay Ekolü

Anatomik yapının insandan insana değişim göstermesi sebebiyle, enstrüman çalımında teknik olarak farklı arayışlara yol açmıştır. Bu durum, kontrbas çalgısında Alman ve Fransız olarak iki farklı sağ el tekniği gelişimine yol açmıştır (Hürsever, 2014: 23). Farklı kaynaklarda bu ayrıma; Alman ve Fransız Ekolü, Alman ve Fransız Stili ya da Alman ve Fransız Tekniği başlıklarında yer verilmektedir.

Resim 2. Kontrbas Yay Ekolleri

(Dökmeci, 2012: 27)

1.2.2.1. Alman Yay Ekolü

Alman arşenin gelişimi yaylı sazlarla paraleldir. Başlangıçta çok eskilere dayanan ve **viola de gamba**'daki yay tekniğinin benzeri bir teknik kullanılan bu teknik 18. yüzyılda 20. yüzyılda iki defa büyük değişime uğrayarak günümüze kadar gelmiştir. Bu değişimlerin ilkini İtalyan kontrbas virtüözü **Domenico Dragonetti** gerçekleştirmiştir (Agoşyan, 2005: 29).

Dragonetti arşesi tutusunda el doğal pozisyonuna geçmekte ve parmaklar, arşenin kıllarını desteklemek üzere organize bir biçimde çalışmaktadır. Bununla beraber bilek ile yaptığı çeyrek dönüşlerle güç üretilmektedir. Ayrıca gidiş ve dönüş hareketlerine bilek öne arkaya da hareket etmektedir. Bu sayede kol yorulmaz ve yay, tel üzerinde rahatlıkla gidip gelebilir. Bu yeni arşe ve tutuş şekliyle, bileğin ve kolun işbirliği sayesinde doğal bir biçimde kontrbas çalmak mümkün hale gelmiştir. Parmakların, bilinçli olarak işlevsel hale getirilmesi, doğabilecek pek çok sakatlığı engellemekle beraber ilerde yeni teknikler bulunmasının da önünü açmıştır (Agoşyan, 2005: 32-33).

Yukarıda da ifade edildiği üzere, müzikal arayışlar doğrultusunda bütün çalgılarda olduğu gibi kontrbas çalgısında da gerek yapısı ile ilgili gerekse çalım teknikleri ile ilgili bir takım değişimler gerçekleşmiş, çalgıyı en iyi ve en rahat şekilde icra edebilme arayışları sonucunda iki farklı yay ekolü ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda Alman yay ekolü için yine farklı icracılar farklı tutuş biçimleri önermişlerdir.

Resim 3.Dragonett'nini Yay Tutuşu

(Agoşyan, 2005: 32).

Günümüz Alman arşe modeli (Resim 4-5) Viyana saray orkestra grup şefi ve ünlü kontrbas eğitimcisi Franz Simandl tarafından geliştirilmiştir. Simandl'ın arşedeki değişikliği ile Dragonetti arşesinin topuk kısmı Fransız arşesinin tahtasına monte edilmiştir (Agoşyan, 2005: 34-35).

Resim 4.Alman Arşesi (Yayı)

(Agoşyan, 2005: 34)

Resim 5.Alman Yayı Tutuş Şekli

(Agoşyan, 2005: 35)

1.2.2.2. Fransız Yay Ekolü

“17. yüzyıldan kalma gravürlere bakıldığında, Fransız tekniğinin, Alman tekniğinden çok önce geliştiği görülmektedir. Bunun nedeni çello tekniğinin taklit edilmesidir” (Agoşyan, 2005: 41). Yaylı enstrümanlardaki gelişim ve değişim ile kontrbas yayı da 17. yüzyıl sonlarına kadar iki farklı şekilde kullanılmıştır. Bu farklı

tutuşlar, 19. yüzyıla kadar isimlendirilmemiştir. Tutuş şekline yönelik Fransız yay tutuşuna “el altı”, Alman yay tutuşuna “el içi” tutuşu denilmiştir (Dökmeci, 2012: 31).

“Asıl Fransız arşe devrimini gerçekleştiren isim ünlü opera şefi ve kontrbas virtüözü Giovanni Bottesini’dir. Aynı tarihlerde yaşamış olan Annibale Mengoli ve öğrencileri İtalo Caimmi ve İsaia Billé, Edouard Nanny gibi solistlerin de kontrbas tekniğine önemli katkıları olmuştur” (Agoşyan, 2005: 41).

Resim 6. Fransız Arşesi ve Tutuş Şekli

(Agoşyan, 2005: 41)

1.2.2. Türkiye’de Kontrbas Eğitimi

Türkiye’de kontrbas eğitimi, daha çok konservatuvarlarda olmakla birlikte Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bölümleri, Müzik ve Sahne Sanatları Fakülteleri, Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları ve Güzel Sanatlar Liseleri müfredat programlarında yer almaktadır.

Türkiye’de kontrbas eğitimi, çalgının yapısal özelliklerinden dolayı öğrencilerin yaşı itibarıyla lise evresinde başlayabileceği uygun çalgı eğitimlerinden biri gibi görünse ve çoğu zaman bu şekilde uygulanmış olsa da; bugün dünyada özellikle İngiltere ve Almanya’da “mini bass” projesiyle yedi ve dokuz gibi çok daha küçük yaşlarda, bu eğitim için özel olarak tasarlanmış kontrbaslarla verilmektedir. Konservatuvarlarda kontrbas eğitimi alan öğrencilerin, başlıca faaliyet alanları orkestralar veya solo performanslar olabileceği gibi, bunun yanı sıra müzikal gelişimlerini arttırabilecekleri yerler, küçük veya büyük çalgı topluluklarıdır. Bir kontrbasçı, çalgısının orkestra içerisinde ritim ve armoniye temel oluşturma görevinin her zaman farkında olmalı ve bu beceriyi geliştirmek için mümkün olduğunca birlikte çalma deneyimini arttırmalıdır (Akkor, 2009: 3).

1.3. İlgili Araştırmalar

Yunus YAPALI tarafından 2015 yılında Prof. Dr. Mustafa Hilmi BULUT danışmanlığında Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılmış olan “Ülkemizde Flüt ve Flüt Eğitimi Alanlarında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (1987-2014)” isimli Yüksek Lisans Tezi 102 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu araştırma, Türkiye’de, flüt ve flüt eğitimi alanlarında yapılan lisansüstü tezlerinin sınıflandırılması amacıyla yapılmış, nitel araştırma yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı, durum belirlemeye yönelik betimsel bir çalışmadır. Flüt ve Flüt Eğitimi alanlarındaki lisansüstü eğitimin önemine değinilerek 1987 – 2014 yılları arasında Flüt ve Flüt Eğitimi alanlarında yapılan 81 adet lisansüstü tez ile ilgili detaylı incelemeler yapılmış ve veriler gruplandırılmıştır. Elde edilen veriler ışığında ülkemizde flüt ve flüt eğitimi alanlarında yapılan lisansüstü tezler; a) alanlarına, b) yıllara, c) tez türlerine, d) üniversite ve şehirlere, e) işlemiş olduğu müzik dönemleri ve ele alınan bestecilere, f) araştırmalarda kullanılmış olan yöntemlere yönelik sonuçlara ulaşılmış ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Nihan AKIN tarafından 2016 yılında Doç.Dr. Hüseyin YÜKRÜK danışmanlığında Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılmış olan “Türkiye’de Keman Eğitimi Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Konu ve Türleri Yönünden İncelenmesi” isimli Yüksek Lisans Tezi 52 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışma, Türkiye’de keman eğitimi alanında yazılmış lisansüstü tezleri kapsamaktadır. Tezler taranarak konularına göre sınıflandırılmıştır. Veriler Ulusal Tez Merkezi'nden elde edilmiş olup, 89'u yüksek lisans, 28'i doktora olmak üzere toplam 117 tezi kapsamaktadır. Tezler içerik ve konu başlıklarına göre; "Keman Eğitimi, Yöntem ve Metotları", "Keman Eğitimi Programları", "Eser, Etüt ve Kaynak Analizi", "Keman ve Geleneksel Türk Müziği", "Kemanın Yapısal Özelliği", "Keman ve Biyofiziksel Yapı" ve "Keman ve Müzik Kültürü" olmak üzere 7 başlıkta gruplandırılmıştır.

1.4. Problem Durumu

Araştırmanın problem cümlesi, “Türkiye’de Kontrbas Konusunda Yazılmış Lisansüstü Tezler nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın alt problemleri şu şekilde oluşturulmuştur:

Türkiye’de Kontrbas konulu Yazılmış Lisansüstü Tezler;

1.4.1. Yıllarına ve türlerine göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

1.4.2. Yazıldıkları üniversitelere ve enstitülere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

1.4.3. Konularına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

1.5. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Türkiye’de kontrbas konusunda yazılmış lisansüstü tezler konu alınmıştır. Bu doğrultuda, lisansüstü tezlerin çeşitli gruplara ayrılarak durum saptaması olarak sunulması amaçlanmıştır.

1.6. Araştırmanın Önemi

Araştırma, Türkiye’de kontrbas konulu yazılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi ayrıca kontrbas konulu yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik tezlerinin ve kontrbas konulu makalelerin sınıflandırılması açısından önemlidir.

Bu çalışma, kontrbas ve diğer yaylı çalgılarla ilgili yapılacak araştırmalara kaynak oluşturması, konu seçiminde referans olması ve kontrbas alanında ilk defa uygulanacak olması bakımından önemli sayılmaktadır.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- ✓ Türkiye’de, yaylı çalgılar konusunda yazılmış olan kontrbas konulu lisansüstü tezler ile,
- ✓ “Ulusal Tez Merkezi” web sitesi aracılığıyla 1987 yılından Haziran 2017 tarihine kadar yazılmış olan kontrbas alanıyla ilgili tezler ile sınırlıdır.

2.BÖLÜM YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın ne şekilde yapılandığı konusunda; araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, verilerin toplanması ile verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Türkiye’de kontrbas konulu yazılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi ve değerlendirilmesi bakımından betimsel nitelikte olup, “Genel Tarama Modeli” içinde yer almaktadır.

“Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2009:79).

Aynı zamanda araştırma, kullanılan veri toplama tekniği olarak “Belgesel Tarama” türüne girmektedir.

Varolan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya belgesel tarama denir. Tarananlar: geçmişteki olguların anında iz bıraktığı resim, film, plak, ses ve resim kayıtlı bantlar, araç-gereç, bina heykel, vb. Kalıntılarla; olgular hakkında, sonradan yazılmış ve çizilmiş her türlü mektup, rapor, kitap, ansiklopedi, resmi ve özel yazı ve istatistikler, tutanak, anı, yaşam öyküsü vb. leridir...(Madge,1965: 91 akt: Karasar, 2009: 183)

2.2. Araştırmanın Evren Ve Örnekleme

Bilindiği gibi geleneksel bilim anlayışının vazgeçilmez öğelerinden birisi “genelleme”dir. Üzerinde çalışılan bir dizi sınırlı sayıdaki değişken arasında bulunan ilişkiler belirli güvenlik aralıklarıyla değişkenlerin dahil olduğu evrene genellenir. Bu nedenle, değişkenlerin dahil olduğu evrenin kesin hatlarıyla belirlenmesi önemlidir. Evrenin kesin hatlarıyla belirlenmesi araştırmanın bütün sorunlarını çözmez, çünkü evren genellikle bir araştırmacının ulaşamayacağı kadar büyüktür... Bu sorunu çözmek için bilim adamları “örneklem” kavramını keşfetmişlerdir. Bütün evreni çalışmak yerine, evreni temsil etme gücüne sahip

sınırlı sayıda birey, olay veya olguyu araştırma kapsamına dahil etmek pratik bir çözümdür. Burada yine geleneksel bilim anlayışının “indirgeme” ilkesi kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 101)

Yıldırım ve Şimşek’in (2008) de ifadesi doğrultusunda araştırmanın evrenini; T.C. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında kontrbas konusunda yayınlanmış tüm lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Araştırmada evrenin tümüne ulaşıldığı için evren ve örneklem bir tutulmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada, genel bilgiye dayalı (çalgı eğitimi, kontrbas, kontrbasın tarihsel gelişimi) konular ilgili literatürün taranması ile toplanmıştır.

1987 tarihinden 2017 yılı Haziran ayına kadar, Türkiye’de yazılmış kontrbas konulu lisansüstü tezler ile ilgili veriler internet aracılığıyla “Yök Ulusal Tez Merkezi (tez.yok.gov.tr)” vasıtasıyla toplanmıştır. Erşime açık olan tüm tezler bilgisayara indirilerek arşivlenmiş, erişime açık olmayan tezler için tez yazarları ile iletişim sağlanarak tezlerin bilgisayar ortamında ulaşımı sağlanmış ve kayıt altına alınmıştır.

“Türkiye’de doktora, yüksek lisans, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlilik tezleri YÖK’ün Dökümantasyon Dairesi Tez Merkezi tarafından toplanır ve internet üzerinden okuyucu hizmetine sunulur. Tezlerin özetine veya tam metinlerine ulaşılabilir. YÖK Tez Merkezi’nin tez veritabanı 1987’ye kadar geriye gider” (Seyidoğlu, 2003: 139).

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada 1987 yılından 2017 yılına kadar kontrbas konusunda yazılmış tüm lisansüstü tezlere ilişkin veriler toplanmış ve alt problemler doğrultusunda “Microsoft Office Professional Plus 2013” paket programına ait “Excel” programıyla önce grafik tabloları halinde sunulmuş, genel tablolar haline dönüştürülerek değerlendirilmiş, daha sonra yüzde (%) frekans (f) tablolarına dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır.

3.BÖLÜM

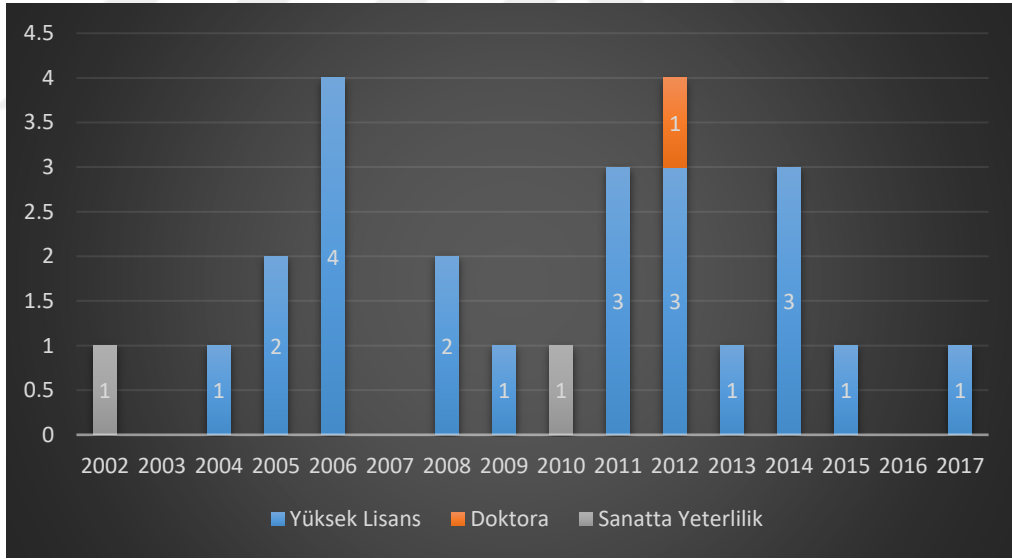
BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, çalışma kapsamında toplanan verilerden elde edilen bulgular alt problem sırasına göre grafikler ve tablolar halinde sunulmuş, yüzde ve frekans tablolarına dönüştürülerek yorumlanmıştır.

3.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular Ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi doğrultusunda Grafik 1’de ve Tablo 1’de Türkiye’de kontrbas konusunda yazılmış lisansüstü tezlerin yıllara ve türlerine göre dağılımına yer verilmiştir. Bu doğrultuda tablo ve grafiklerin yorumları yapılmıştır.

Grafik 1. Yıllara ve Türlerine Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımına İlişkin Grafik Tablosu

Tablo 1. Türkiye'de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Yıllara ve Türlerine Göre Dağılımı

YIL	KONU	LİSANSÜSTÜ PROGRAMI
2002	Kontrbasın Tarihsel Gelişiminde Giovanni Bottesini	Sanatta Yeterlilik
2004	Kontrbas Dersi Uygulamalarının Hedefler Düzeyinde İncelenmesi: Bir Taslak Önerisi	Yüksek Lisans
2005	Kontrbas Tekniğinde Alman ve Fransız Tekniklerinin Karşılaştırılması	Yüksek Lisans
2005	Türkiye'deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'ndeki Kontrbas Eğitiminin İncelenmesi	Yüksek Lisans
2006	Solo Kontrbasın Öncüsü Domenico Carlo Maria Dragonetti	Yüksek Lisans
2006	Kontrbasistlerde Kas İskelet Sistemi Rahatsızlıkları ve Önleme Yöntemleri	Yüksek Lisans
2006	Kontrbas'ın Yapısı Ve Tarihsel Gelişimi	Yüksek Lisans
2006	Serge Alexandrovich Koussevitzky Op.3 Kontrbas Konçertosunun İncelenmesi	Yüksek Lisans
2008	Kontrbas Repertuarında Uyarlamaların Yeri ve Önemi	Yüksek Lisans
2008	Giovanni Bottesinni Si Minör Konçertosunun Form Analiz Ve İcra Yönünden İncelenmesi	Yüksek Lisans
2009	Konservatuvarlarda Verilmekte Olan Kontrbas Eğitiminde Çağdaş Türk Kontrbas Müziği Eserlerinin Yeri ve Önemi	Yüksek Lisans
2010	Kontrbasın İcrasında Yeni Sol El Teknikleri	Sanatta Yeterlilik
2011	Orkestranın Evrim Sürecinde Kontrbasın İşlevsel Gelişimi	Yüksek Lisans
2011	Giovanni Bottesinni'nin "Si Minör Kontrbas Konçertosu"nun Teknik Ve Yorum Açısından İncelenmesi	Yüksek Lisans
2011	Domenico Carlo Maria Dragonetti'nin La Majör Kontrbas Konçertosunun Formal Analiz ve İcra Açısından İncelenmesi	Yüksek Lisans
2012	Kontrbas Tutuş ve Çalış Tekniklerinin Ses Üzerindeki Etkileri	Doktora
2012	Viyana Klasik Döneminde Kontrbas Çalgısının Yeri	Yüksek Lisans
2012	Domenico Dragonetti La Majör Kontrbas Konçertosu'nun İncelenmesi	Yüksek Lisans
2012	Solo Kontrbasın Gelişim Süreci	Yüksek Lisans
2013	Edouard Nanny Kontrbas Etüt Kitabının Tekniksel Analizi	Yüksek Lisans
2014	Paul Hindemith Kontrbas Sonatının Analizi	Yüksek Lisans

2014	Carl Ditters Von Dittersdorf'un 2 Nolu Mi Majör Kontrabas Konçertosu	Yüksek Lisans
2014	Cumhuriyet Dönemi Sonrası Türk Müziği Kontrabas İcracıları	Yüksek Lisans
2015	18. ve 19. Yüzyılda Kontrabasin İtalya, Almanya ve Avusturya'daki Sanatsal Gelişiminin Tarihsel Açıdan İncelenmesi	Yüksek Lisans
2017	Türkiye'de Mesleki Müzik Eğitimi Kurumlarında Verilen Kontrbas Eğitimi Üzerine Bir İnceleme	Yüksek Lisans

Tablo 1’de ve Grafik 1’de görüldüğü üzere 2003, 2007 ve 2016 yılları hariç 2002 yılından 2017 yılına kadar her yıl kontrbas konusunda lisansüstü tezi yazılmıştır. Yazılan lisansüstü tezlerin 2’si “Sanatta Yeterlilik Tezi” 1’i “Doktora Tezi” diğer 22 tanesi “Yüksek Lisans Tezi” olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, Tablo 1 ve Grafik 1’den anlaşılacağı üzere **en çok** yazılan lisansüstü tezi yüksek lisans tezidir.

Tablo 2. Türkiye’de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımını Gösteren Yüzde Frekans Tablosu

Yıl	f	%
2002	1	4%
2003	0	0%
2004	1	4%
2005	2	8%
2006	4	17%
2007	0	0%
2008	2	8%
2009	1	4%
2010	1	4%
2011	3	13%
2012	4	17%
2013	1	4%
2014	3	13%
2015	1	4%

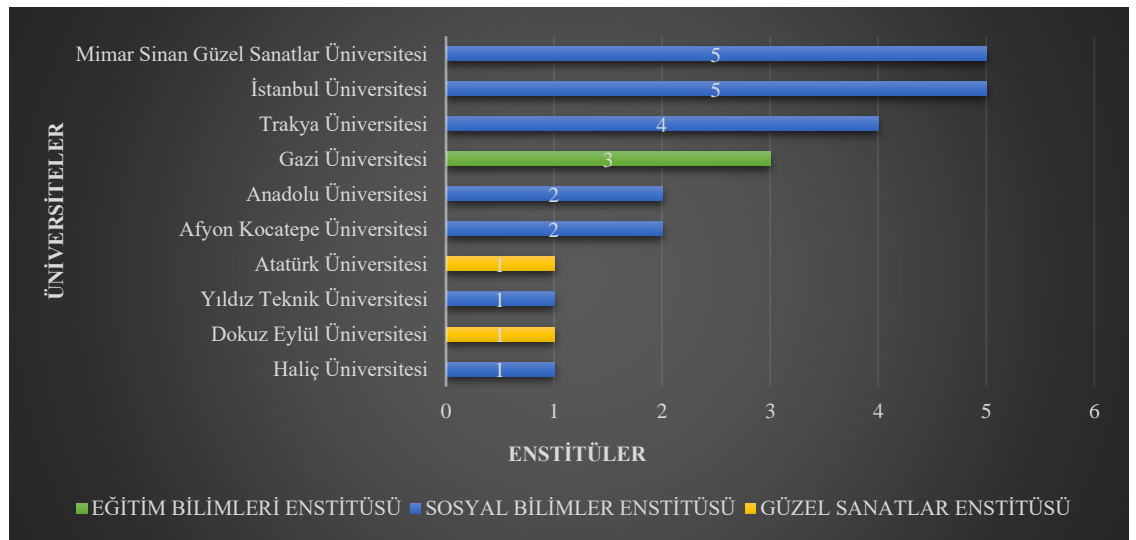
2016	0	0%
2017	1	4%
Toplam	25	100%

Tablo 2’de görüldüğü üzere, toplamda 25 adet lisansüstü tezinden, %10’luk dilim üzerinde olan 14 adet lisansüstü tezi, sırasıyla 2006, 2011, 2012 ve 2014 yıllarında yazılmış en yüksek değere sahiptirler. Diğer yıllarda yazılan tezlerden 2005 ve 2008 yıllarında %8’lik dilime sahip 4 adet, 2002, 2004, 2009, 2010, 2013, 2015 ve 2017 yıllarında ise %4’lük dilime sahip 6 adet tez yazılmıştır. 2003, 2007 ve 2016 yıllarında kontrbas konusunda yazılmış hiçbir lisansüstü tezi yoktur.

3.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular Ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda Grafik 2’de ve Tablo 3’de Türkiye’de kontrbas konulu yazılmış lisansüstü tezlerin yazıldıkları üniversitelere ve enstitülere göre dağılımına yer verilmiştir. Bununla birlikte, belirtilen tablo ve grafiklere ilişkin yorumlar aktarılmıştır.

Grafik 2. Türkiye’de Kontrbas Konusunda Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Üniversitelere ve Enstitülere Göre Dağılımları

Tablo 3. Türkiye’de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere ve Enstitülere Göre Dağılımı

Tezin Adı	Üniversite	Enstitü
Kontrbasın Tarihsel Gelişiminde Giovanni Bottesini	Anadolu Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kontrbas Dersi Uygulamalarının Hedefler Düzeyinde İncelenmesi: Bir Taslak Önerisi	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Kontrbas Tekniğinde Alman ve Fransız Tekniklerinin Karşılaştırılması	İstanbul Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türkiye’deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’ndeki Kontrbas Eğitiminin İncelenmesi	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Solo Kontrbasın Öncüsü Domenico Carlo Maria Dragonetti	Anadolu Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kontrbasistlerde Kas İskelet Sistemi Rahatsızlıkları ve Önleme Yöntemleri	Yıldız Teknik Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kontrbas’ın Yapısı ve Tarihsel Gelişimi	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Serge Alexandrovich Koussevitzky Op.3 Kontrbas Konçertosunun İncelenmesi	İstanbul Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kontrbas Repertuarında Uyarlamaların Yeri ve Önemi	İstanbul Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Giovanni Bottesini Si Minör Konçertosunun Form Analiz Ve İcra Yönünden İncelenmesi	Trakya Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Konservatuvarlarda Verilmekte Olan Kontrbas Eğitiminde Çağdaş Türk Kontrbas Müziği Eserlerinin Yeri ve Önemi	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kontrbasın İcrasında Yeni Sol El Teknikleri	İstanbul Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Orkestranın Evrim Sürecinde Kontrbasın İşlevsel Gelişimi	Dokuz Eylül Üniversitesi	Güzel Sanatlar Enstitüsü
Giovanni Bottesini’nin "Si Minör Kontrbas Konçertosu"nun Teknik Ve Yorum Açısından İncelenmesi	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Domenico Carlo Maria Dragonetti’nin La Majör Kontrbas Konçertosunun Formal Analiz ve İcra Açısından İncelenmesi	Trakya Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kontrbas Tutuş ve Çalgı Tekniklerinin Ses Üzerindeki Etkileri	İstanbul Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Viyana Klasik Döneminde Kontrbas Çalgısının Yeri	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Domenico Dragonetti La Majör Kontrbas Konçertosu’nun İncelenmesi	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Solo Kontrbasın Gelişim Süreci	Trakya Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü

Edouard Nanny Kontrbas Etüt Kitabının Tekniksel Analizi	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Paul Hindemith Kontrbas Sonatının Analizi	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Carl Ditters Von Dittersdorf'un 2 Nolu Mi Majör Kontrbas Konçertosu	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Cumhuriyet Dönemi Sonrası Türk Müziği Kontrbas İcracıları	Haliç Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
18. ve 19. Yüzyılda Kontrbasın İtalya, Almanya ve Avusturya'daki Sanatsal Gelişiminin Tarihsel Açından İncelenmesi	Trakya Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türkiye'de Mesleki Müzik Eğitimi Kurumlarında Verilen Kontrbas Eğitimi Üzerine Bir İnceleme	Atatürk Üniversitesi	Güzel Sanatlar Enstitüsü

Grafik 2’de ve Tablo 3’de belirtildiği üzere Enstitü bazında 3 adet lisansüstü tezi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde, 2 adet lisansüstü tezi Güzel Sanatlar Enstitüsünde diğer 20 adet lisansüstü tezi ise Sosyal Bilimler Enstitüsünde yazılmıştır. Üniversite bazında, 2 adet lisansüstü tezi Anadolu Üniversitesinde, 3 adet lisansüstü tezi Gazi Üniversitesinde, 5 adet lisansüstü tezi İstanbul Üniversitesinde, 1 adet lisansüstü tezi Yıldız Teknik Üniversitesinde, 5 adet lisansüstü tezi Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde, 4 adet lisansüstü tezi Trakya Üniversitesinde, 2 adet lisansüstü tezi Afyon Kocatepe Üniversitesinde, 1 adet lisansüstü tezi Dokuz Eylül Üniversitesinde, 1 adet lisansüstü tezi Haliç Üniversitesinde, 1 adet lisansüstü tezi Atatürk Üniversitesinde yazılmıştır. Türkiye’de kontrbas konulu yazılmış en çok lisansüstü tezi “Sosyal Bilimler Enstitüsü”nde yazılmıştır. Bu durumu, 3 adet lisansüstü tezi ile “Eğitim Bilimleri Enstitüsü”, 2 adet lisansüstü tezi ile “Güzel Sanatlar Enstitüsü” izlemektedir.

Tablo 4. Türkiye’de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Enstitülere ve Üniversitelere Göre Yüzde ve Frekans Tablosu

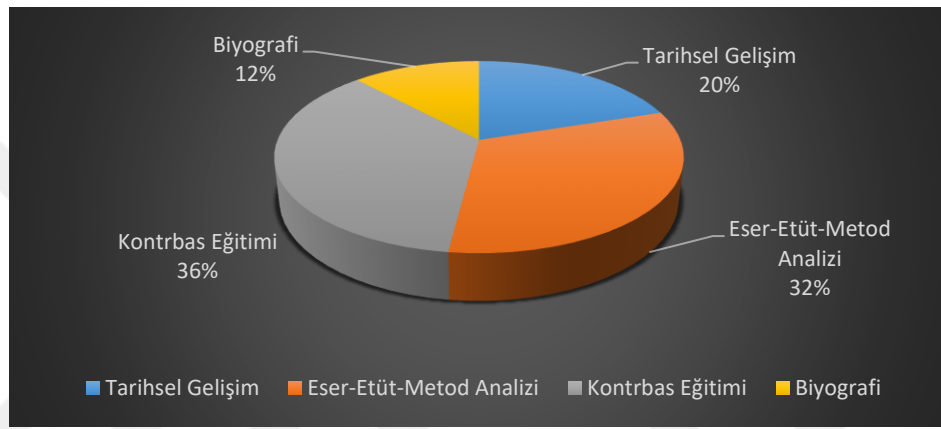
Enstitüler	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	3	13%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	20	83%
Güzel Sanatlar Enstitüsü	1	4%
Toplam	24	100%
Üniversiteler	f	%
Haliç Üniversitesi	1	4%
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	4%
Afyon Kocatepe Üniversitesi	2	8%
Trakya Üniversitesi	4	17%
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	5	21%
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	4%
İstanbul Üniversitesi	5	21%
Gazi Üniversitesi	3	13%
Anadolu Üniversitesi	2	8%
Toplam	24	100%

Tablo 4’de, Türkiye’de kontrbas konulu yazılmış lisansüstü tezlerin, yazıldıkları üniversitelere ve enstitülere ilişkin yüzde ve frekans tablosu yer almaktadır. Tabloda, %80 ile **en çok** lisansüstü tezin Sosyal Bilimler Enstitüsünde, %20 ile **en çok** lisansüstü tezin Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ile İstanbul Üniversitesi’nde yazılmış olduğu görülmektedir. Bununla birlikte enstitü bazında **en az** lisansüstü tezi Güzel Sanatlar Enstitüsünde, üniversite bazında ise en az lisansüstü tezi Haliç Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesinde yazılmıştır.

3.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular Ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi doğrultusunda Grafik 3’de ve Tablo 5’de Türkiye’de kontrbas konulu yazılmış lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımına yer verilmiştir. Ayrıca, bulguların bu kısmında konu yönünden; “Tarihsel Gelişim”, “Eser-Etüt-Metod Analizi”, “Kontrbas Eğitimi” ve “Biyografi” başlıklarında gruplandırılan lisansüstü tezlerin yüzde ve frekans tablosu ile tabloya ilişkin yorumları yer almaktadır.

Grafik 3. Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Dağılım Grafiği

Tablo 5. Türkiye’de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Gruplandırılması

Tarihsel Gelişim	Kontrbas'ın Yapısı Ve Tarihsel Gelişimi
	Orkestranın Evrim Sürecinde Kontrbasın İşlevsel Gelişimi
	Viyana Klasik Döneminde Kontrbas Çalgısının Yeri
	Solo Kontrbasın Gelişim Süreci
	18. ve 19. Yüzyılda Kontrbasın İtalya, Almanya ve Avusturya'daki Sanatsal Gelişiminin Tarihsel Açından İncelenmesi
Eser-Etüt-Metod Analizi	Serge Alexandrovich Koussevitzky Op.3 Kontrbas Konçertosunun İncelenmesi
	Giovanni Bottesinni'nin "Si Minör Kontrbas Konçertosu"nun Teknik Ve Yorum Açısından İncelenmesi
	Giovanni Bottesinni Si Minör Konçertosunun Form Analiz Ve İcra Yönünden İncelenmesi
	Domenico Carlo Maria Dragonetti'nin La Majör Kontrbas Konçertosunun Formal Analiz ve İcra Açısından İncelenmesi
	Domenico Dragonetti La Majör Kontrbas Konçertosu'nun İncelenmesi

	Edouard Nanny Kontrbas Etüt Kitabının Tekniksel Analizi
	Paul Hindemith Kontrbas Sonatının Analizi
	Carl Ditters Von Dittersdorfun 2 Nolu Mi Majör Kontrbas Konçertosu
Kontrbas Eğitimi	Kontrbas Dersi Uygulamalarının Hedefler Düzeyinde İncelenmesi: Bir Taslak Önerisi
	Kontrbas Tekniğinde Alman ve Fransız Tekniklerinin Karşılaştırılması
	Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Kontrbas Eğitiminin İncelenmesi
	Kontrbasistlerde Kas İskelet Sistemi Rahatsızlıkları ve Önleme Yöntemleri
	Kontrbas Repertuarında Uyarlamaların Yeri ve Önemi
	Konservatuvarlarda Verilmekte Olan Kontrbas Eğitiminde Çağdaş Türk Kontrbas Müziği Eserlerinin Yeri ve Önemi
	Kontrbasın İcrasında Yeni Sol El Teknikleri
	Kontrbas Tutuş ve Çalış Tekniklerinin Ses Üzerindeki Etkileri
Biyografi	Kontrbasın Tarihsel Gelişiminde Giovanni Bottesini
	Solo Kontrbasın Öncüsü Domenico Carlo Maria Dragonetti
	Cumhuriyet Dönemi Sonrası Türk Müziği Kontrbas İcracıları

Tablo 5’de lisansüstü programları doğrultusunda kontrbas konulu yazılmış tezler konu içerikleri yönünden “Tarihsel Gelişim, Eser-Etüt Analizi, Kontrbas Eğitimi ve Biyografi” başlıkları altında gruplandırılmıştır. Bu doğrultuda, Tarihsel Gelişim başlığında 5 adet, Eser-Etüt-Metod Analizi başlığında 8 adet tez, Kontrbas Eğitimi başlığında 9 adet tez, Biyografi başlığında ise 3 adet tez gruplandırılmıştır.

Tablo 6. Türkiye’de Kontrbas Konulu Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Yüzde ve Frekans Tablosu

Konular	f	%
Tarihsel Gelişim	5	20%
Eser-Etüt-Metod Analizi	8	32%
Kontrbas Eğitimi	9	36%
Biyografi	3	12%
Toplam	25	100%

Tablo 6’da konuları bakımından %36 ile en çok “Kontrebas Eğitimi” ve %32 ile “Eser- Etüt-Metod Analizi” hakkında lisansüstü tezi yazılmıştır. “Tarihsel Gelişim” ve “Biyografi” konularında ise toplam 8 adet lisansüstü tezi yazılmıştır.

4.BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, çalışmanın “Bulgular ve Yorumlar” bölümünden elde edilen veriler doğrultusunda sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

4.1. Sonuçlar

Araştırmanın sağlıklı ve güvenilir bir şekilde sonuçlandırılabilmesi amacıyla problem durumunda belirtilmiş alt problemler doğrultusunda, “Bulgular ve Yorumlar” bölümünde yer verilen verilere dayanarak aşağıda alt problem sırasına göre sonuçlar verilmiştir.

4.1.1. Birinci Alt Probleme Ait Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemi; Türkiye’de kontrbas konulu yazılmış lisansüstü tezler yıllarına ve türlerine göre nasıl bir dağılım göstermektedir? Şeklinde ifade edilmektedir. “Bulgular ve Yorumlar” bölümünde yer alan veriler doğrultusunda;

- Türkiye’de 2002 ile 2015 yılları arasında kontrbas konulu toplam 25 adet lisansüstü tez yazıldığı, 2003, 2007 ve 2016 yılları hariç 2002 yılından 2017 yılına kadar her yıl kontrbas konulu lisansüstü tez yazıldığı, yazılan lisansüstü tezlerin 2’sinin “Sanatta Yeterlilik Tezi” 1’inin “Doktora Tezi” diğer 22 adedinin ise “Yüksek Lisans Tezi” olarak hazırlandığı, en çok yüksek lisans tezi yazılmış olduğu sonucuna varılmıştır.

•

4.1.2. İkinci Alt Probleme Ait Sonuçlar

Araştırmanın ikinci alt problemi; Türkiye’de kontrbas konulu yazılmış lisansüstü tezler yazıldıkları üniversitelere ve enstitülere göre nasıl bir dağılım göstermektedir? şeklinde ifade edilmektedir. “Bulgular ve Yorumlar” bölümünde yer alan veriler doğrultusunda;

- Enstitü bazında 3 adet lisansüstü tezinin Eğitim Bilimleri Enstitüsünde,

2 adet lisansüstü tezinin Güzel Sanatlar Enstitüsünde diğer 20 adet lisansüstü tezinin ise Sosyal Bilimler Enstitüsünde yazıldığı, üniversite bazında, 2 adet lisansüstü tezinin Anadolu Üniversitesinde, 3 adet lisansüstü tezinin Gazi Üniversitesinde, 5 adet lisansüstü tezinin İstanbul Üniversitesinde, 1 adet lisansüstü tezinin Yıldız Teknik Üniversitesinde, 5 adet lisansüstü tezinin Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde, 4 adet lisansüstü tezinin Trakya Üniversitesinde, 2 adet lisansüstü tezinin Afyon Kocatepe Üniversitesinde, 1 adet lisansüstü tezinin Dokuz Eylül Üniversitesinde, 1 adet lisansüstü tezinin Haliç Üniversitesinde, 1 adet lisansüstü tezinin Atatürk Üniversitesinde yazıldığı, Türkiye’de kontrbas konulu yazılmış en çok lisansüstü tezinin “Sosyal Bilimler Enstitüsü”nde yazıldığı sonucuna varılmıştır.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Sonuçlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi; Türkiye’de kontrbas konulu yazılmış lisansüstü tezler konularına göre nasıl bir dağılım göstermektedir? şeklinde ifade edilmektedir. “Bulgular ve Yorumlar” bölümünde yer alan veriler doğrultusunda;

- “Tarihsel Gelişim” başlığında 5 adet, “Eser-Etüt-Metod Analizi” başlığında 8 adet, “Kontrbas Eğitimi” başlığında 9 adet, “Biyografi” başlığında ise 3 adet lisansüstü tezi gruplandırılmıştır. Konuları bakımından en çok “Kontrbas Eğitimi” ve “Eser- Etüt-Metod Analizi” hakkında lisansüstü tezi yazıldığı, “Tarihsel Gelişim” ve “Biyografi” konularında ise toplam 8 adet lisansüstü tezi yazıldığı sonucuna varılmıştır.

4.2. Öneriler

Bu bölümde, çalışmanın sonuçlarından elde edilen bilgiler doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

- Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara ve sonuçlara dayanarak; Türkiye’de kontrbas konulu yazılmış lisansüstü tezlerin az sayıda olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda gerek yapılan bu çalışmanın gerekse daha sonra yapılacak diğer çalışmaların bu sayıyı artırmak için önemli bir çaba olduğu ve alana ilişkin önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Bu çalışmanın, kontrbas konulu yazılmış tüm lisansüstü tezleri özet olarak bir arada toplaması bakımından, araştırmacılara literatür tarama konusunda önemli bir kaynak olacağı düşünülmektedir.
- Yapılan bu çalışma, kontrbas çalgısı dışında diğer yaylı, telli, mızraplı, tuşlu, üfleli ve vurmali çalgılarda da yapıldığı takdirde birbirini tamamlayıcı bir kaynak haline dönüşebileceği gibi, eksiklikleri farketme konusunda araştırmacılara, eğitimcilere hatta öğrencilere ışık tutacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Agoşyan, A.A. (2005). *Kontrbas tekniğinde Alman ve Fransız tekniklerinin karşılaştırılması*. İstanbul Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Akkor, H. Özgür (2009). *Konservatuvarlarda verilmekte olan kontrbas eğitiminde çağdaş Türk kontrbas müziği eserlerinin yeri ve değerlendirilmesi*. İstanbul Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Artut, K. (2002). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*, Ankara: (2.baskı) Anı Yayıncılık
- Atalay, E. (2002). *Kontrbasın tarihsel gelişiminde Giovanni Bottesini*. Anadolu Üniversitesi: Yayınlanmamış sanatta yeterlilik lisans tezi.
- Atalay, E. (2010). On sekizinci yüzyıl Viyana klasik döneminde solo çalgı olarak kontrbas. *Orkestra Dergisi*, 411.
- Birel, A. S. (2014). *Viyolonsel öğretiminde performansı değerlendirmeye yönelik hazırlanan dereceli puanlama anahtarının (rubrik) sınanması ve değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi: Yayınlanmış doktora tezi.
- Çilden, Ş. (2006). Müzik öğretmeni yetiştirme sürecinde çalgı eğitiminin nitelik sorunlarının irdelenmesi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Dökmeci, S. C. (2012). *Solo kontrbasın gelişim süreci*. Trakya Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Gezen, G. (2011). *Orkestranın evrim sürecinde kontrbas'ın işlevsel gelişimi*. Dokuz Eylül Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Hürsever, V. (2014). *Cumhuriyet dönemi sonrası Türk Müziği kontrbas icracıları*. Haliç Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: (19. Baskı) Nobel Yayın Dağıtım.
- Kömürcü, İ. (2004). *Kontrbas dersi uygulamalarının hedefler düzeyinde incelenmesi: bir taslak önerisi*. Gazi Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Seyidoğlu, H. (2003). *Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı*. İstanbul: (9.Baskı) Kurtiş Matbaası.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Ankara: (2. basım) Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Yazıcıoğlu, S. (2006). *Kontrbas'ın yapısı ve tarihsel gelişimi*. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Yıldırım, A.,Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara:
(7.Baskı) Seçkin Yayıncılık.

web: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Kontrbas: web:www.tdk.gov.tr

EKLER

Ek 1. Türkiye’de Kontrbas Konusunda Yazılmış Lisansüstü Tez Özetleri

Türkiye’de Kontrbas Konusunda Yazılmış Lisansüstü Tez Özetleri

Esra Gül ATALAY tarafından 2002 yılında Doç.Yuri SEMENOV danışmanlığında Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde yapılmış olan “Kontrbasın Tarihsel Gelişiminde Giovanni Bottesini” isimli Sanatta Yeterlik Tezi 38 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışma, Esra Gül ATALAY’ın piyano eşlikli kontrbas dinletisinde seslendireceği eserler ve eserlerin bestecisi Giovanni BOTTESINI’yi; Kontrbasın Tarihsel Gelişimi ve 19. Yüzyıl Müzik Sanatı açısından inceleyen bilgiler sunulmuştur. Giovanni BOTTESINI’nin 19. yüzyılda ve günümüzdeki değeri konunun seçiminde önemli bir etken olmuştur.

İlker KÖMÜRCÜ tarafından 2004 yılında Yrd. Doç. Enver TUFAN danışmanlığında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde yapılan “Kontrbas Dersi Uygulamalarının Hedefler Düzeyinde İncelenmesi: Bir Taslak Önerisi” isimli yüksek lisan tezi 275 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı bireysel çalgı eğitimi için uygulanmakta olan kontrbas dersi uygulamalarının hedefler düzeyinde incelenmesi ve bunun sonucunda hedeflere ilişkin bir taslak önerisinin sunulması amaçlanmıştır. Çalışmada yabancı ülkelerdeki yaylı sazlar eğitimine yönelik hedefler incelenmiş, elde edilen veriler Türkiye’de uygulanan kontrbas derslerinin hedeflerinin belirlenmesine yönelik hazırlanan görüşmelerin temelini oluşturmuştur. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı öğretim elemanlarıyla görüşmeler yapılmış ve yapılan görüşmelerin değerlendirmesi aktarılmıştır. Elde edilen veriler, çeşitli ülkelerdeki uygulamalar ile karşılaştırmalar yapılarak örnek bir taslak hazırlanmıştır.

Arda Ardaşes AGOŞYAN tarafından 2005 yılında Doç. Lale FERİDUNOĞLU danışmanlığında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde yapılmış olan “Kontrbas Tekniğinde Alman Ve Fransız Tekniklerinin Karşılaştırılması” adlı Yüksek Lisans Tezi, 113 sayfadan oluşmaktadır. Bu tezde, kontrbasın, diğer yaylı sazlarla birlikte olan tarihsel gelişimi ve günümüzde geçerli olan Alman ve Fransız ekolleri, genel anatomi temellerine dayandırılarak anlatılmıştır. Kontrbasın anatomi açıklamasının yanı sıra kontrbasta kullanılan sol el ve sağ el pozisyonlarını gösteren resimler ve kontrbasın tarihteki yerini ve gelişimini gösteren gravür ve resimlere de yer verilmiştir. Ek kısımlarda Alman ekolüne örnek olarak K.Dittersdorf’un, Fransız ekolüne örnek olarak da G. Bottesini’nin kontrbas konçertosu eklenmiştir.

Derya SELÇUK KÖSE tarafından 2005 yılında Prof. Şeyda ÇİLDEN danışmanlığında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılan Türkiye'deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'ndeki Kontrbas Eğitiminin İncelenmesi isimli yüksek lisans tezi 65 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu araştırma, kontrbas eğitimi veren Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde bu dersin bir standart çerçevesinde işlenip işlenmediğini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada durum tespitine yönelik bir model esas alınmış, veriler kaynak tarama, yüzyüze görüşme ve görüşme kılavuzu yoluyla toplanarak işlenmiş, çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesi ve karşılaştırılması ile elde edilen bulguların değerlendirilmesi sonucunda; Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nde, hazırlık, 9., 10. ve 11. sınıflarda verilen kontrbas derslerinin, başlangıç pozisyonu ve bitiş pozisyonu açısından çok çeşitlilik gösterdiği ve okullar arasında bir birlikteliğin olmadığı sonucuna varılmıştır.

Selahattin Yazıcıoğlu tarafından 2006 yılında Yrd. Doç. Melih Balçık danışmanlığında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılan "Kontrbas'ın Yapısı Ve Tarihsel Gelişimi" isimli yüksek lisans tezi 56 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada enstrüman tarihi boyunca çeşitli şekiller ve boyutlarda karşımıza çıkan, modern orkestranın ve caz gibi klasik batı müziğinin dışındaki müzik tarzlarının da vazgeçilmez bir parçası olan kontrbas'ın kısaca tarihçesine değinilmiş, ait olduğu enstrüman ailesi ve önemli icracıları ile bestecileri açıklanmaya çalışılmıştır.

Aykut YILDIRIM tarafından 2008 yılında Doç. Aminbay SAPAYEV danışmanlığında Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılmış olan "Giovanni Bottesinni Si Minor Konçertosunun Form Analiz Ve İcra Yönünden İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans Tezi, 110 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu araştırmada, Bottesinni'nin 2. si minör kontrbas konçertosu teknik ve form bakımından incelenmiştir. Bottesinni, virtüözite sınırlarını zorlayarak çalınması güç eserler bırakmıştır. Bu incelemede onun eserlerindeki teknik güçlükler saptanmaya çalışılmış ve saptanan güçlüklerin özenli, dikkatli bir şekilde ve değişik yay teknikleri ile çalışılmasının en temel noktalardan biri olduğu görülmüştür. Bu tekniklerin gerektiği gibi yapılabilmesi için çeşitli çalışma yolları önerilmiş, böylece bu eserlerin daha iyi çalınabilmesi ve yorumlanabilmesi için icracılara katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Tekin OKCEBE tarafından 2008 yılında Doç. Ceyda UZGÖREN

danışmanlığında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılan "Kontrbas Repertuarında Uyarlamaların Yeri Ve Önemi" isimli yüksek lisan tezi 106 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada Kontrbas repertuarına uygulanmış uyarlamaların bir kısmına değinilmiş, belli çerçevelerde analizleri karşılaştırmalı olarak yapılmış ve uyarlamaların enstrüman, tarihi ve kontrbas bestecileri üzerindeki etkileri kapsamlı olarak incelenmiştir. Çalışmaya kontrbasın özet bir tarihçesi ile başlanmış, ardından enstrümanın genel yapısına değinilmiş, bu bağlamda arşe stilleri, çalma teknikleri ve orkestra içindeki kontrbas çalgısı kısaca analiz edilmiştir. Bu noktada yine orkestra ve solo repertuarın farkları ortaya konmuş, hızlı pasajlar, bağlı cümleler, çift sesler, flajole kullanımı ve pizzicato kullanımı karşılaştırmalı incelenmiştir.

Ulaş Rıfat AKYEL tarafından 2008 yılında Prof. Ramiz Malik ASLANOV danışmanlığında T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılan "Kontrbas Tutuş Ve Çalım Tekniklerinin Ses Üzerindeki Etkileri" isimli doktora tezi 185 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada Kontrbasın tarihçesi yapısı ve orkestradaki yeri incelenmiştir. Araştırma sonucunda kontrbasın solo çalgı olarak ses özellikleri, tutuş ve çalış tekniklerinin sese etkileri incelenmiştir. Sessiz stüdyo ortamında elde edilen kontrbas ve ses özelliklerinin kayıtları alınarak ideal sesi elde etmek için yapılması gerekenler belirlenmeye çalışılmıştır.

H. Özgür AKKOR tarafından 2009 yılında Yrd. Doç. Dr. Uğur TÜRKMEN danışmanlığında Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılan "Konservatuvarlarda Verilmekte Olan Kontrbas Eğitiminde Çağdaş Türk Kontrbas Müziği Eserlerinin Yeri Ve Değerlendirilmesi" isimli yüksek lisan tezi 76 sayfadan oluşmaktadır. Bu çalışmada, Çağdaş Türk Kontrbas Müziği dağarcığının konservatuvarlarda verilmekte olan kontrbas eğitimi müfredatları içerisinde yer alabilecek özelliklere sahip olup olmadığı ve konservatuvarlarımızda verilmekte olan kontrbas eğitiminde Çağdaş Türk Kontrbas Müziği eserlerine ne derecede yer verildiği araştırılmıştır. Bilimsel geçerlilik ve güvenilirlikle saptanan veriler ışığında Çağdaş Türk Kontrbas Müziği ve eğitiminin gelişimine katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Çağdaş Türk Müziği bestecileri ve yapıtları incelenmiş, içlerinden kontrbas için yazılmış ve Çağdaş Türk Kontrbas Müziği dağarcığını oluşturabilecek eserler seçilmiştir. Bu eserlerin eğitim dağarcığına ve kontrbas konser dağarcığına katılması; kontrbas eğitimi alan öğrencilere, kendi ulusunun renklerini taşıyan eserleri seslendirerek çalgıyla

bütünleşmelerine ve Çağdaş Türk Kontrbas Müziği'nin de yaygın olarak tanınmasına yönelik katkıda bulunulacak değerlendirmeler yapılmıştır.

Ayşegül BABAHAN tarafından 2011 yılında Yrd. Doç. Melih BALÇIK danışmanlığında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılmış olan "Giovanni Bottesini'nin "Si Minör Kontrbas Konçertosu"nun Teknik Ve Yorum Açısından İncelenmesi" isimli yüksek lisan tezi 68 sayfa olarak hazırlanmıştır. Romantik Dönem kontrbas müziğinin en önemli ismi olan Giovanni Bottesini sade bir yapıya sahip olan müzik diline rağmen, oldukça ilgi gören ve tüm dinleyici kesiminin beğenisini toplayan bir besteci olmuştur. 19. yüzyılda yazdığı si minör konçerto ile sadelik ve gösterişi büyük bir müzikal dehayla yan yana getirmeyi başarmıştır. Bu çalışmada Giovanni Bottesini'nin müziğinin daha iyi anlaşılabilmesi için yaşam öyküsü, yaşadığı dönem ile eserleri araştırılmış ve si minör kontrbas konçertosunun teknik ve müzikal formu incelenmiştir.

Gökçehan GEZEN tarafından 2011 yılında Yrd. Doç. Dr. Onur NURCAN danışmanlığında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nde yapılan "Orkestranın Evrim Sürecinde Kontrbas'ın İşlevsel Gelişimi" isimli yüksek lisan tezi 79 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada, 19.yüzyılda, orkestradaki gelişmeler, kontrbas çalgısında meydana gelen yapısal değişimler, çalgının teknik ve müzikal kapasitesini arttırmaya yönelik araştırmalar ve nedenleri incelenmiştir. Yirminci yüzyılda müziğin deneysel bir yön alması ve bu doğrultuda bestecilerin ezgi, armoni gibi geleneksel öğeleri bir kenara bırakıp orkestra için doku, renk, tını ve efekt ağırlıklı eserler yazmaya yönelmesi gibi nedenlerin kontrbasın orkestra içindeki işlevini etkilemesi incelenmiştir. Çalgının teknik ve tınısal kapasitesi, yeni çalgı teknikleri ve yeni notalama yöntemlerinin kullanılması hakkında bilgi verilmiştir.

Sibel SOYDAN tarafından 2011 yılında Doç. Aminbay Sapayev danışmanlığında Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılmış olan "Domenico Carlo Maria Dragonetti'nin La Majör Kontrbas Konçertosunun Formal Analiz ve İcra Açısından İncelenmesi" isimli yüksek lisan tezi 106 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu araştırmada solo kontrbasın öncüsü olarak tarihte önemli bir yere sahip olan D.Dragonetti'nin la majör kontrbas konçertosu formal analiz ve icra açısından incelenmiştir. İtalyan kontrbas virtüözü ve bestecisi olan D.Dragonetti kontrbas sanatına ve repertuarına bir çok yenilik getirerek çalınması güç eserler bırakmıştır. Bu eserde teknik güçlükler saptanmaya

çalışılmış ve saptanan bu güçlüklerin ortadan kaldırılması için değişik yay teknikleri ve alıştırma yöntemleri ile çalışılmasının önemli unsurlardan biri olduğu görülmüştür. Bu eserin daha iyi icra edilebilmesi için icracılara katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Sela Can DÖKMECİ tarafından 2012 yılında DOÇ. Aminbay SAPAYEV danışmanlığında Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılmış olan “Solo Kontrbasın Gelişim Süreci” isimli yüksek lisan tezi 126 sayfadan oluşmaktadır. Bu çalışmada Kontrbasın, orkestra ve özellikle solo kullanımını anlatılmıştır. Enstrümanın özellikle akort, tel ve yay sistemindeki teknik gelişmeleri, tarihsel gelişimle irdelenmiştir. Bu çalışmalar sonucu enstrümanın özgün ve kısık ses tınısı keşfedilmiş, orkestralarda ses kalitesini artırmak amacı ile kullanılmaya başlanmıştır. Ülkemizde özellikle cumhuriyetimizle başlayan kültürel devrim sonucu yetişmiş değerli icracı ve bestecilerimizden bahsedilmiştir. Kontrbasın orkestral veya solo bir enstrüman mı olduğu sorusu irdelenmiş, klasik, caz ve diğer tip müzik grupları ile geniş dinleyici kitlelerine ulaştığı sonucuna varılmıştır.

Uğur ERYILMAZ tarafından 2012 yılında Prof. Dr. A. Bülent ALANER danışmanlığında Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılan “Viyana Klasik Döneminde Kontrbas Çalgısının Yeri” isimli yüksek lisan tezi 106 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada, bu dönemde Kontrbasın solo çalgı olarak ön plana çıktığı saptanmıştır. Ayrıca dönemin bestecileri ve icracılarının yaşam ortamları, hangi koşullarda çalıştıkları ve kontrbasa yönelik yaklaşımları ile kontrbasın Viyana Klasik Dönemi'ndeki yeri ve önemi incelenmiştir.

Gökhan ÖVER tarafından 2013 yılında Yrd. Doç. Müjdat GÜROL danışmanlığında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılan “Edouard Nanny Kontrbas Etüt Kitabının Tekniksel Analizi” isimli yüksek lisan tezi 115 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu araştırma ile Edouard NANNY kontrbas etüt kitabındaki etütlerin tekniksel analizleri yapılmış, elde edilen bulgular doğrultusunda bu etütlerde ortaya konan hedef ve davranışlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Kontrbas eğitim ve öğretimi ile sınırlı olan bu araştırma, kontrbas eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalarda eğitimcilere ve öğrencilere kaynak olması, çalışmalarına ışık tutması bakımından önemlidir. Araştırmada, etütlerin tekniksel analizleri için belgesel tarama yöntemi kullanılmış ve elde edilen veriler frekans yüzde bağlamında istatistiksel yöntem ile elde edilmiştir. Edouard NANNY kontrbas etüt kitabının, uygulamalı eğitim metodu olması sebebi ile

kontrbas eğitimi alanında uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda Edouard NANNY kontrbas etüt kitabının kontrbas öğretimindeki kullanılabilirliği saptanmış ve kitabın içerisinde yer alan etütlerin tekniksel analizlerine ulaşılmıştır.

Cengizhan ÇEVİRME tarafından 2014 yılında Yrd. Doç. Dr. Onur Özkaya danışmanlığında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılan "Paul Hindemith Kontrbas Sonatının Analizi" isimli yüksek lisans tezi 64 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada, besteci Paul Hindemith'in kontrbas sonatı üzerinde çalışılmıştır. Bestecinin yaşadığı dönem, hayatı, müziği, Türkiye'deki batı müziğine katkıları, incelenen sonatın ne zaman ve ne amaçla yazıldığına dair bilgiler net bir şekilde anlatılmıştır. Çalışmanın sonunda sonatın analizleri şekillerle gösterilmiş ve sonatın tamamı sunulmuştur.

İsmet Gözdem ŞELE tarafından 2014 yılında Yrd. Doç. Melih BALÇIK danışmanlığında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılmış olan "Carl Ditters Von Dittersdorf'un 2 No'lu Mi Majör Kontrabas Konçertosu" isimli yüksek lisans tezi 137 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmanın ilk bölümünde, o güne kadar olan enstrümanın gelişimi, Klasik Dönem'de teknik ve besteleme açısından ne gibi gelişmeler yapıldığı araştırılmıştır. İkinci bölümde ise, kontrbas repertuarının en önemli konçertolarından olan Dittersdorf'un Mi Majör konçertosu incelenmiş, form analizi yapılmış ve bestecinin hayatı üzerine araştırma yapılmıştır.

Nil YANIK tarafından 2014 yılında Yrd. Doç. Melih BALÇIK danışmanlığında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılan "Domenico Dragonetti La Majör Kontrabas Konçertosu'nun İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezi 72 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada besteci ve kontrbas sanatçısı olarak adından söz ettirmiş olan Domenico Dragonetti'nin La Majör Kontrabas Konçertosu incelenmiştir. Yapılan araştırmada bestecinin yaşadığı döneme ait özellikler net bir biçimde anlatılmıştır. En son olarak yapılan analizler ile ilgili çalışmalar şekiller halinde gösterilmiş ve konçertonun tamamı sunulmuştur.

Volkan HÜRSEVER tarafından 2014 yılında Yrd. Doç. Cenk ÖZTÜRK danışmanlığında Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılan "Cumhuriyet Dönemi Sonrası Türk Müziği Kontrabas İcracıları" isimli doktora tezi 63 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada, daha önce araştırılmamış ve herhangi bir kaynakta yer

almamış olan Türk müziği kontrabas icracıları araştırılmıştır. Çalışmada, cumhuriyetin kuruluşuna kadar olan dönemdeki Türk müziğinin konumu araştırılmış, ilk eğitim kurumları hakkında genel bilgiler verilmiştir. Diğer bir bölümde, cumhuriyetin kuruluşundan sonraki dönemde müziğin gelişimi ve batılılaşma etkileri incelenmiş, kontrabasin tarihi, yapısal ve teknik evrimi hakkında araştırma yapılmıştır. Ayrıca kontrabasin Türk kültüründeki yeri hakkında araştırma yapıp bilgiler verilmiş ve cumhuriyet sonrası dönemde yaşamış olan Türk müziği kontrabas icracıların yaşamları ve kontrabasin Türk müziğindeki yeri ve önemi araştırılmıştır.

Sevda Can tarafından 2015 yılında Prof. Aminbay Sapayev danışmanlığında Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılmış olan "18. ve 19. Yüzyılda Kontrabas'ın İtalya, Almanya Ve Avusturya'daki Sanatsal Gelişiminin Tarihsel Açıdan İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezi 112 sayfadan oluşmaktadır. Bu çalışmada 18. Yüzyıl'ın ikinci yarısına damgasını vuran Klasik dönemin ve 19. Yüzyılda başlamış 20. yüzyılın ilk yıllarına kadar uzanan romantik dönemin tarihsel yapısı ve özellikleri incelenmiştir. 18. Yüzyılın ikinci yarısı ve 19. Yüzyıl süresince uygulanan müzikal çalışmalar üzerinde incelemeler yapılmıştır. Daha sonra kontrabasin Viyana, İtalya ve Almanya'daki rolü hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiş, gelişime katkıda bulunan besteci ve icracıların kontrabas icracılığına etkileri ortaya konmuştur. Son olarak 18. ve 19. Yüzyıllarda kontrabasin orkestrada düzeni ve kontrabasin rolü alanında Avrupa'da atılmış önemli adımlar ve değişim dalgasının yanısıra 18. ve 19. Yüzyılda kontrabas için yazılan eserlerden örnekler sunulmuştur.

Bahar ÖZŞEN tarafından 2017 yılında Yrd. Doç. Dr. Koray ÇELENK danışmanlığında Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nde yapılan "Türkiye'de Mesleki Müzik Eğitimi Kurumlarında Verilen Kontrbas Eğitimi Üzerine Bir İnceleme" isimli yüksek lisans tezi 87 sayfa olarak hazırlanmıştır. Bu araştırmada Türkiye'de kontrbas eğitiminde kullanılan icra teknikleri, metot ve etüt kitapları, eserleri ve bunların eğitim süreci içerisindeki öğretilme aşamaları saptamaya çalışılmıştır. Konuyla ilgili yerli ve yabancı kaynaklar taranmış, tez, bildiri, makale ve kitap gibi yazılı kaynaklardan yararlanılarak araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuş, Türkiye'deki Mesleki Müzik Eğitimi kapsamında kontrbas eğitimi veren üniversitelerde görev yapan 11 kontrbas eğitimcisine uygulanan anket ile nicel veriler toplanmıştır. Anket yoluyla elde edilen nicel veriler istatistiksel olarak çözümlenerek tablolar halinde sunulmuş ve

yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, kontrbas eğitimine başlangıç yaşının 9-10 yaş, ilkokul-ortaokul düzeyinde olması gerektiği, kontrbas eğitiminde Alman stili yay kullanıldığı, yay tekniklerinden Legato ve Detache tekniğinin başlangıç aşamasında uygulandığı, sol el süsleme tekniklerinin ise başlangıç aşamasında hiç uygulanmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca sağ el yay kullanımı ve sol el pozisyon öğretiminde kullanılan teknik ve süslemeler, kullanılan metot ve egzersiz kitapları, solo ve eşlikli eserler öğretilme seviyelerine göre başlangıç, orta ve ileri düzey olmak üzere üç kategoride gruplandırılmıştır. Bu gruplandırma sonucunda, Nanny metot ve etüt kitaplarının kontrbas eğitiminin her aşamasında kullanıldığı tespit edilmiştir.

